

ZEER GEHEIM

COORDINATOR VAN DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN.

Ex.nr. 0

KA 405/06 - ZEER GEHEIM - PERSOONLIJK

Bijlagen: 1 verslag
1 verzendlijst

's-Gravenhage, 12 maart 1957.

Hierbij doe ik U toekomen het verslag van de vergadering van 4 maart j.l..

Zoals uit dit verslag zal blijken is de volgende vergadering vastgesteld op

dinsdag 1 april a.s. te 14.00 uur

in het Ministerie van Algemene Zaken.

Ik stel mij voor in die vergadering ter sprake te brengen:

1. Het hierbij toegezonden verslag.
2. Het verder verloop van het voorstel aan de Minister-President aangaande de instelling van het C.V.I.N., c.q., als dit nog nodig blijkt, nadere bespreking van het concept-besluit tot instelling van het C.V.I.N..
3. Nadere bespreking van het onderwerp, genoemd onder 4 van bijgaand verslag.
4. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

De Coördinator van de
Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten,

F.J. Kist.

Aan: Zie aangehechte verzendlijst.

ZEER GEHEIM

VERZENDLIJST

		<u>Ex.nr.</u>
Mr. S.J. Baron van Tuyll van Serooskerken	Secretaris-Generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken	1
Commandeur J.F. van Dulm	Hoofd Marine Inlichtingendienst	2
Kol. F.E. Lagerwerff	Hoofd Militaire Inlichtingendienst	3
Lt.Kol. J.P. Oele	Hoofd Luchtmacht Inlichtingendienst	4
Mr. L. Einthoven	Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst	5
Mr. C.B. Labouchère	Regeringscommissaris in Algemene Dienst	6
Majoor van de grote Staf J.J.L. Baron van Lynden	Hoofd Sectie Algemene Zaken van de Generale Staf	7
Archief		8

COORDINATOR VAN DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTENZEER GEHEIM

Ex.nr. 2

VERSLAG van het besprokene in de vergadering van
maandag 4 maart 1957.

Aanwezig de heren:

F.J. Kist, Voorzitter (Coördinator van de Inl.- en
Veiligh.diensten)
J.F. van Dulm, bijgestaan door
J. Nieuwenhuysen (Marid)
F.E. Lagerwerff (M.I.D.)
J.P. Oele (Lu.I.D.)
Mr. L. Einthoven en Mr. J.S.
Sinninghe Damsté (B.V.D.)
Mr. C.B. Labouchère (B.I.D.)
J.J.L. baron van Lynden,
Secretaris

Verhinderd:

Mr. S.J. baron van Tuyll van
Serooskerken (Ministerie van Buitenlandse
Zaken).

1. In de loop van de vergadering wordt het verslag van de vergadering van 4 februari 1957 goedgekeurd, nadat de Voorzitter er op heeft gewezen, dat op blz. 4 regel 10 v.b. het woordje "zelfs" moet worden gelezen als "zelf".
2. De Voorzitter deelt mede, dat hij op 25 februari een bespreking heeft gehad met het Comité V.C.S., waarbij dit Comité zijn instemming betuigde met het voorstel voor de organisatie aan de top van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. De Chefs van Staven meenden, dat het niet gewenst zou zijn de Coördinator Voorzitter te maken van Comité II, in verband waarmede zij punt 2.4 wilden laten vervallen. Ook wilden zij punt 2.5 laten vervallen, aangezien het al of niet instellen van een bureau Militaire Analyse een kwestie was, die slechts de Chefs van Staven regardeerde. In het schema vervalt daarmede het blokje (Bureau Militaire Analyse). Als redactiewijziging stelden de Chefs van Staven voor in punt 2.2 regel 3 van boven het woordje "dus" te vervangen door "tevens". In het bijzonder verdient vermelding, dat de Chef Generale Staf geheel akkoord ging met de "commentaar constructie" en dat hij zijn voldoening er over uitsprak, dat de Coördinatie van de Inlichtingendiensten in oorlogstijd was aangevat.

- 2 -

De Voorzitter deelt mede, dat hij gaarne aan deze wensen van de Chefs van Staven heeft voldaan en dat hij - aangezien in het eigenlijke voorstel aangaande de rapportage ten dienste van het gezamenlijk beleid van de Regering geen enkele wijziging was voorgesteld - zonder nader overleg met de vergadering, het voorstel aan de Ministers van Algemene Zaken, van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, van Oorlog, van Marine en van Buitenlandse Zaken heeft toegezonden.

De Voorzitter leest daarop de aanbiedingsbrief aan de Ministers voor.

Spreker deelt daarna mede, dat hij naar aanleiding van deze brief een gesprek heeft gehad met Mr. Felderhof van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, waarbij deze er op wees, dat vermeden moest worden, dat inbreuk zou worden gemaakt op de regelingen als neergelegd in het K.B. nr. 51. Met name waar schuwde hij er voor, dat de indruk zou worden gevestigd, dat het C.V.I.N. instructies zou kunnen geven aan de diensten, daar dit uitsluitend een bevoegdheid van de voor de diensten verantwoordelijke minister is. Mr. Felderhof wees er de Coördinator op, dat de dubbele blauwe peiltjes in de lijnen van C.V.I.N. naar de diensten in het schema deze indruk zouden kunnen maken. Hij adviseerde daarom te spreken van taakverdeling in het C.V.I.N. naar aanleiding van van de Regering ontvangen instructies. Ook wees hij erop, dat de peiltjes in de lijn van B.V.D. naar "Andere ministers" in het schema, hoewel de praktijk weergevende, in feite in strijd waren met het K.B. nr. 51, waar - in art. 2.2 - staat vermeld, dat de inlichtingen aan andere ministers door de Minister van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie worden doorgegeven. Naar zijn mening vielen die ministers n.l. niet onder "Overheidsorganen en diensten", genoemd in art. 2.3 van dit besluit.

De Voorzitter deelt hierna een door hem, vooruitwerkende op eventueel commentaar van de aangeschreven ministers, opgemaakt concept-besluit rond met verzoek om commentaar. (in bijlage HA 407/06)
Aangezien de deelnemers aan de vergadering te kennen geven dit ontwerp rustig te willen bestuderen, verzoekt de Voorzitter hen, hem hun commentaar zo spoedig mogelijk te doen toekomen, opdat de volgende stap, n.l. het doen van een voorstel aan de Minister-President zo min mogelijk zal worden vertraagd. Naar aanleiding van een vraag van Mr. Einthoven over de voor het ontwerp gekozen vorm, waarbij de Minister-President mede namens zijn ambtgenoten het besluit neemt en tekent, deelt de Voorzitter mede, dat dit een gebruikelijke vorm is, wanneer door de ministers overleg is gepleegd. In verband hiermede zal hij afschrift van het ontwerp-besluit toezenden aan de betrokken verantwoordelijke ministers.

De heer Nieuwenhuis merkt op, dat, naast regelingen in het inlichtingenbeleid in Nederland zelf, ook aandacht moet worden geschonken aan de contacten, welke door autoriteiten c.q. vei-

ligheidsdiensten in de Overzeese Rijksdelen met de Nederlandse diensten worden gewenst. Spreker ziet daarin een groot gevaar, omdat men daar niet overtuigd is van de noodzaak executieve bevoegdheden aan de Inlichtingendiensten te onthouden.

Mr. Einthoven onderschrijft de opmerkingen van de heer Nieuwenhuis en vreest, dat inlichtingen zullen worden misbruikt voor particuliere doeleinden. De vraag is, wie is er bevoegd in deze regelend op te treden.

De Voorzitter vraagt of de verhouding met diensten in de Rijksdelen Overzee niet evenzo kan zijn als met bevriende diensten in het buitenland.

Mr. Einthoven acht dit niet mogelijk, want het zijn tenslotte Rijksdiensten en wanneer wel gegevens aan b.v. Frankrijk of België zouden worden verstrekt en niet aan de Rijksdelen Overzee dan zou er gerechtvaardigde kritiek kunnen worden uitgeoefend wanneer iets mis zou gaan.

De Voorzitter meent, dat dit zeker een vraagstuk is, dat nader zal moeten worden bezien, maar acht het niet van direct belang voor het voorstel, dat thans in behandeling is. Hij meent, dat het opnemen van de relaties met de Overzeese Rijksdelen in het ontwerp-besluit tot onaanvaardbare vertraging zou leiden.

De vergadering gaat hiermede akkoord.

De heer Oele merkt op, dat het geven van een appreciatie aan de Regering over b.v. het Midden-Oosten zou eisen, dat zijn dienst zich zou moeten oriënteren op uitgebreider schaal dan hem thans is toegestaan en mogelijk is met het oog op de personeelsbezetting. Hij hoopt, dat het C.V.I.N. in deze stimulerend zal kunnen werken bij zijn Chef.

De Voorzitter brengt ter sprake of het besluit "Confidentieel" zal kunnen worden geclassificeerd. De vergadering is van oordeel, dat dit het geval is.

Op een vraag van Mr. Einthoven over de werkzaamheden van het Secretariaat deelt de Voorzitter mede, dat hij meent behoefte te zullen hebben aan een vaste man bij elk van de diensten om aldaar gegevens te verzamelen en in een voorlopig rapport neer te leggen. De Voorzitter stelt zich voor dan de verschillende rapporten samen te vatten, waarbij veelal het opstellen onder zijn leiding aan één van de secretarissen zal kunnen worden opgedragen. Aan een permanent secretariaat, zoals b.v. in Canada bestaat, meent de Voorzitter voorlopig geen behoefte te hebben. Bovendien meent hij, dat een te ambitieuze opzet het tot stand komen van de gewenste organisatie zou beletten. Eerst wanneer in de praktijk zou blijken, dat de werkzaamheden van het C.V.I.N. zo uitgebreid zouden worden, dat een vast secretariaat nodig zou zijn - hetgeen voorlopig zijns inziens niet is te verwachten - zou dit vraagstuk in beschouwing kunnen worden genomen. Spreker hoopt dat de gewoonte, veelvuldig gebruik te maken van de diensten van het C.V.I.N. door de Regering, zich zal vormen, maar het zal een langzaam proces zijn.

3. De Voorzitter deelt mede, dat het overleg tussen B.V.D. en M.I.D. er toe geleid heeft, dat is komen vast te staan, dat het belangrijke punt is de samenwerking in vreedstijd en dat wanneer deze goed loopt, vermoedelijk geen wijziging in de verhoudingen in oorlogstijd nodig zijn. Voor de samenwerking is van belang duidelijk vast te leggen, wat verstaan moet worden onder de "militaire sfeer", waarin de C.I.D.-detachementen operationeel ~~het~~ werk moeten verrichten. De heer Lagerwerff deelt mede, dat de Chef Generale Staf van plan is hier met de Coördinator over te spreken. Een nadere bespreking tussen B.V.D., M.I.D. en Coördinator zal na dit gesprek worden geëntameerd.
4. De Voorzitter deelt hierna mede, dat hij verwacht had, dat door de heer Van Tuyll ter sprake zou zijn gebracht de kwestie van het gebruikmaken van het personendossier, dat bij Marid VI berust. Nu de heer Van Tuyll verhinderd is, wil hij toch even de aandacht vestigen op dit vraagstuk. Na enige discussie, waaruit blijkt, dat gebruikmaken van dit zeer uitgebreide dossier zeker zowel voor Buitenlandse Zaken als voor de Inlichtingendiensten van groot nut zou kunnen zijn, maar dat in verband met het zeer geheim-karakter van de betrokken dienst en bovendien omdat deze dienst al met een personeelstekort werkt, de regeling nader besproken zal moeten worden, wordt besloten een voorstel van Buitenlandse Zaken af te wachten.
5. De Voorzitter vraagt aan het Hoofd van de M.I.D. of bij het opmaken van het periodiek Inlichtingenrapport overleg met de andere diensten is gepleegd, aangezien als dit niet het geval zou zijn hier wellicht een onderwerp voor coördinatie ligt. Uit het antwoord van de heer Lagerwerff blijkt, dat met Buitenlandse Zaken overleg wordt gepleegd en dat de gegevens van andere diensten worden gebruikt. Daar voorts het rapport speciaal bestemd is voor militairen bestaat aan verdere coördinatie geen behoefte.
6. De heer Nieuwenhuis vraagt hoe Shape requirements de B.I.D. bereiken, daar de vragen uitsluitend aan de militaire diensten werden gericht. De vergadering meent, dat de liaisonofficieren deze requirements bij de B.I.D. zouden kunnen brengen.
7. Nadat besloten is de volgende vergadering te houden op dinsdag 2 april 1957 te 14.00 uur in het Ministerie van Algemene Zaken, sluit de Voorzitter de vergadering.

-o-o-o-o-o-o-o-

COORDINATOR VAN DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN.

KA 407/06-Zeer Geheim
1 Persoonlijk

12 maart 1957.

Ten vervolge op ons telefoongesprek en met verwijzing naar het separaat toegezonden verslag van de vergadering van 4 maart j.l. zend ik U hierbij het concept-besluit aangaande de instelling van het C.V.I.N..

Ik moge U er op wijzen, dat het mogelijk is, dat naar aanleiding van reacties van ministers aan wie het voorstel tot instelling van het C.V.I.N. is toegezonden, nog wijzigingen in dit besluit zullen moeten worden aangebracht. In dat geval zal nadere bespreking mogelijk noodzakelijk zijn.

Mijn bedoeling is dat, wanneer alle ministers akkoord gaan, geen verdere bespreking van dit besluit in onze vergadering zal behoeven plaats te hebben, zodat ik de volgende stap, te weten, de aanbieding van het voorstel en concept-besluit aan de Minister-President, zonder verder tijdverlies zal kunnen nemen.

In verband hiermede verzoek ik U mij, liefst op korte termijn te willen mededelen, of U meent, dat het concept-besluit in deze vorm, de instelling en werking van het C.V.I.N. op afdoende wijze zal regelen.

Voorts moge ik Uw byzondere aandacht vragen voor punt 4 van het verslag van de vergadering van 4 maart j.l., omdat daarin is aangekondigd, dat waarschijnlijk van Uw zijde een voorstel is te verwachten, met de strekking, dat op het Ministerie van Buitenlandse Zaken gebruik zal kunnen worden gemaakt van het zeer uitgebreide personendossier, waarover Marid VI beschikt. Het komt mij voor, dat wanneer duidelijk zal zijn, welke wensen Uw Ministerie in deze koestert, een praktische oplossing zeker gevonden zal kunnen worden.

De Coördinator van de
Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten,

F.J. Kist.

Aan de Hoogwelgeboren heer
Mr. S.J. Baron van Tuyll van Serooskerken,
Secretaris-Generaal van het Ministerie van
Buitenlandse Zaken,
Plein 23,
's-Gravenhage.

Antwoord via 452/06

K/10

KABINET VAN DE MINISTER-PRESIDENT

KA /06/80 - Confidentieel

De Minister-President, Minister van Algemene Zaken, in deze handelende mede namens zijn Ambtgenoten van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, van Marine, van Oorlog en van Buitenlandse Zaken;

Overwegende

- 1°. dat in tijden van oorlog of oorlogsgevaar de Regering moet kunnen beschikken over inlichtingenrapporten en appreciaties van de toestand, waarin al hetgeen wat aan inlichtingen van belang voor haar gezamenlijk beleid wordt ingewonnen in overzichtelijke vorm is samengevat en geëvalueerd.
- 2°. dat voor het verzorgen van de rapportage, bedoeld onder sub 1 een orgaan moet worden ingesteld, waarin behalve de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ook het Ministerie van Buitenlandse Zaken is vertegenwoordigd, zulks teneinde zowel het politieke aspect tot uiting te doen komen als van de vele op dat Ministerie binnenkomende inlichtingen gebruik te kunnen maken.
- 3°. dat het verstrekken van een appreciatie van de militaire situatie aan de Regering een verantwoordelijkheid is van het Comité Verenigde Chefs van Staven.
- 4°. dat de rapportage van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ten dienste van het eigen beleid van de afzonderlijke Ministers en van de Bevelhebbers der Strijdkrachten (Chefs van Staven) ook in tijd van oorlog of oorlogsgevaar onverminderd voortgang moet vinden op de wijze als voor vreedestijd is voorgeschreven in en op grond van het vertrouwelijk K.B. nr. 51 van 8 augustus 1949, zoals sedert gewijzigd.
- 5°. dat instelling van het sub 2 genoemde orgaan niet afdoet aan de noodzaak van het bestaan van het Comité II als orgaan van het Comité Verenigde Chefs van Staven.

Overwegende voorts

dat het, teneinde in tijden van oorlog of oorlogsgevaar reeds aanstonds te beschikken over een ingewerkt apparaat, aanbeveling verdient het orgaan bedoeld onder sub 2 reeds in vreedestijd in te stellen en te doen functioneren.

Gelezen

de brief van de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten van maart 1957, nr. KA /06 - Geheim.

Besluit:

- 1°. In te stellen het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland (C.V.I.N.)
- 2°. Het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland (C.V.I.N.) bestaat uit:
 - a. De Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Voorzitter),
 - b. Een door de Minister van Buitenlandse Zaken aan te wijzen vertegenwoordiger van zijn Ministerie,
 - c. Het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
 - d. De Regeringscommissaris in Algemene Dienst,
 - e. Het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst,
 - f. Het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst,
 - g. Het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst.
- 3°. De taak van het C.V.I.N. is:
 - a. De Regering ten dienste van haar gezamenlijk beleid te voorzien van gecoördineerde inlichtingenrapporten en appreciaties van de toestand, waarin de militaire-, politieke-, binnenlandse veiligheids- en mogelijk ook andere aspecten worden belicht.
 - b. Het op de meest doelmatige wijze verdelen van de taken, voortvloeiende uit van de Regering ontvangen instructies of vragen en van het Comité Verenigde Chefs van Staven ontvangen vragen, over de in het C.V.I.N. vertegenwoordigde instanties.
 - c. Het coördineren van het verzamelen, evalueren en verspreiden van voor het gezamenlijk Regeringsbeleid van belang zijnde inlichtingen.
- 4°. De rapportage bedoeld in 3a zal namens het C.V.I.N. door de Voorzitter aan de Minister-President geschieden door tussenkomst van het Comité Verenigde Chefs van Staven, teneinde dit Comité in de gelegenheid te stellen de rapporten en appreciaties van het C.V.I.N. desgewenst van zijn commentaar te voorzien.
- 5°.
 - a. Instructies omtrent het door het C.V.I.N. te voeren algemeen inlichtingenbeleid, zomede omtrent de inlichtingen, welke door de Regering worden gewenst (kernvragen) zullen door de Minister-President rechtstreeks aan de Voorzitter van het C.V.I.N. worden verstrekt.
 - b. Het C.V.I.N. zal eveneens vragen van het Comité Verenigde Chefs van Staven in behandeling nemen.
- 6°.
 - a. De Voorzitter zal er voor zorgdragen, dat instructies en vragen, welke hem van de zijde van de Regering en van vragen, welke hem van de zijde van het Comité Verenigde Chefs van Staven bereiken, zo goed mogelijk zullen worden uitgevoerd, respectievelijk beantwoord.

- b. De Voorzitter is bevoegd namens het C.V.I.N. ten behoeve van een doelmatig functioneren van dit Comité voorstellen te doen aan de Minister-President.
- 7°. De leden van het C.V.I.N. zullen zich beijveren inlichtingen, welke voor het gezamenlijk beleid van de Regering van belang kunnen zijn, in het C.V.I.N. te brengen en de hen op grond van artikel 3b toegewezen taken zo goed mogelijk te doen uitvoeren.
- 8°. Ten behoeve van het Secretariaat van het C.V.I.N. zal het Ministerie van Buitenlandse Zaken, zomede elk der Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten een daartoe vast aangewezen ambtenaar of officier ter beschikking van de Voorzitter stellen, wanneer en voorzover dit door deze wordt nodig geacht.
- 9°. Het C.V.I.N. zal vergaderen naar behoefte.
- 10°. Afschrift dezes zal worden gezonden aan alle Ministers en Staatssecretarissen, aan de Chefs van Staven, tevens Bevelhebbers der Strijdkrachten, aan de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en aan de Hoofden van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.

's-Gravenhage,

DE MINISTER-PRESIDENT,
MINISTER VAN ALGEMENE ZAKEN,

ZEER GEHEIM

COÖRDINATOR VAN DE INLICHTINGEN-
EN VEILIGHEIDSDIENSTEN.

Ex.nr. 6

Nr. KA 392/06 - Zeer Geheim

Bijlagen: een concept-voorstel
een schema

's-Gravenhage, 28 februari 1957.

Aan de Ministers van:

Algemene Zaken,
Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en
Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisa-
tie, (mondeling acc. 21/5-'57
Marine, }
Oorlog, } min. van Defensie acc. 4/2/06
Buitenlandse Zaken. acc. ind. acc. 6, MP 22431/06

Ik heb de eer Uwer Excellentie hierbij, ter vol-
doening aan het gestelde in artikel 36 van het K.B. nr. 51
van 8 augustus 1949, zoals sedert gewijzigd, waarbij aan
de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
is opgedragen alvorens een voorstel te doen aan de
Minister-President, overleg met de betrokken verantwoorde-
lijke Ministers te plegen, aan te bieden een concept-voor-
stel aangaande de voor tijd van oorlog of oorlogsgevaar ge-
wenste organisatie aan de top van de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten.

Dit voorstel vindt zijn oorzaak in het feit, dat
mij, in mijn contact met de Inlichtingen- en Veiligheids-
diensten is gebleken, dat behoefte bestaat aan een rege-
ling, welke een zodanige coördinatie verzekert van het
beleid en de werkzaamheden van die diensten in oorlogstijd,
dat de Regering, door het ontvangen van-in een praktische
vorm gegoten-rapporten en appreciaties, bij het bepalen
van haar beleid ten volle profijt kan trekken van de vele
gegevens, welke door de diensten en ook door het Ministerie
van Buitenlandse Zaken zijn en kunnen worden ingewonnen.

Ik moge hierbij opmerken, dat ik de overtuiging
heb opgedaan, dat het geringe rendement, dat de inlichtin-
gendiensten afwierpen, hetgeen geleid heeft tot de instel-
ling van de functie Coördinator van de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten, allereerst te wijten is aan een gebrek
aan coördinatie bij het in een bruikbare vorm verstrekken
van gegevens aan de Regering en slechts in veel mindere

- 2 -

ZEER GEHEIM

mate aan een gebrek aan coördinatie bij het inwinnen van gegevens.

Opmerking verdient echter, dat eerstgenoemd gebrek tot gevolg heeft gehad, dat aan de diensten vrijwel nimmer is gevraagd om inlichtingen te verschaffen ten dienste van het algemeen beleid. Het vraagstuk van coördinatie bij het inwinnen van inlichtingen is daarom eigenlijk nimmer in wezen gesteld en had slechts betrekking op het voorkomen van doorkruisen van elkaars acties ten behoeve van het eigen ministerie.

Het hierbij overgelegde beredeneerde voorstel is erop gericht in deze situatie verbetering te brengen; allereerst in oorlogstijd, maar zoals U uit de "Opmerkingen", volgende op de uitwerking van punt 1 zal blijken, mede voor vreedstijd.

Ik moge er de aandacht op vestigen, dat wordt voorgesteld behalve de Hoofden van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten ook een vertegenwoordiger van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de samenwerking te doen deelnemen. De redenen hiervan zijn, dat op het Ministerie van Buitenlandse Zaken een zeer grote hoeveelheid inlichtingen op politiek en economisch gebied binnenkomen en dat uiteraard een appreciatie van de politieke situatie het best door een vertegenwoordiger van dit Ministerie kan worden gegeven. Voor een algemene appreciatie van de toestand kan dus de visie van Buitenlandse Zaken zeker niet worden gemist.

Ter illustratie van het belang, dat elders aan de medewerking van Buitenlandse Zaken wordt gehecht, moge ik opmerken, dat in Canada het "Joint Intelligence Committee" - dat een overeenkomstige samenstelling en taak heeft als de voorgestelde organisatie - wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van het "Department of External Affairs" met de bepaling, dat dit departement ook voorziet in een vervangend voorzitter, wanneer de vaste voorzitter verhinderd is. Men kent daar echter de functie Coördinator niet.

De voorstellen, geformuleerd onder punt 2 en 3 bevatten geen afwijking van de bestaande toestand en zijn slechts opgenomen om duidelijk te doen uitkomen, dat de voorgestelde organisatie niet afdoet aan de thans reeds bestaande en in het K.B. nr. 51 voorgeschreven verhoudingen.

Te Uwer inlichting moge voorts nog dienen, dat dit voorstel is opgemaakt in gezamenlijk overleg met de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Hoofden van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en het eenstemmig oordeel van deze functionarissen weergeeft.

Ook heb ik mij, alvorens deze zaak aan Uw oordeel te onderwerpen, verzekerd van de instemming van het Comité Verenigde Chefs van Staven, niet alleen omdat dit Comité een belangrijke functie in de ontworpen opzet ver-

*bevestigd 1957
1957*

ZEER GEHEIM

vult, maar bovendien omdat de Hoofden van de Stafsecties inlichtingen, waarvan de werkzaamheden formeel buiten de bemoeienis van de Coördinator vallen, in de organisatie een functie vervullen.

Ik moge U verzoeken mij wel te willen doen weten of U er mede akkoord kunt gaan dat ik, nadat ik ook van Uw Ambtgenoten, die ik deze brief toezond, instemming daarmee zal hebben verkregen, dit voorstel, vergezeld van een ontwerp-besluit, bij de Minister-President zal indienen. Voor het geval U bemerkingen op de voorgestelde organisatie hebt, moge ik U verzoeken mij in de gelegenheid te stellen het voorstel nader mondeling bij U toe te lichten.

De Coördinator van de
Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten,

F.J. Kist.

ZEER GEHEIM

Voorstel aangaande de voor tijd van oorlog of oorlogsgevaar gewenste organisatie aan de top van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.

De organisatie aan de top van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten moet er op zijn berekend, dat het doel, waarvoor deze diensten zijn ingesteld, kan worden bereikt.

Dit doel kan worden geformuleerd als volgt:

1. Het aan de Regering in een praktische vorm verschaffen van de voor het bepalen van haar gezamenlijk beleid benodigde inlichtingenrapporten en appreciaties.
2. Het aan de Bevelhebbers der Strijdkrachten in een praktische vorm verschaffen van de voor het bepalen van hun gezamenlijk beleid benodigde inlichtingenrapporten en appreciaties.
3. Het aan de afzonderlijke ministers en de Bevelhebbers der Strijdkrachten (Chefs van Staven) verschaffen van de voor het bepalen van hun eigen beleid benodigde inlichtingenrapporten en appreciaties.

ad 1. Inlichtingen ten behoeve van het gezamenlijk beleid van de Regering.

- 1.1. De situatie is momenteel zo, dat de ministers, die over eigen inlichtingendiensten of informaties (BuZ) beschikken, en het Comité V.C.S. elk op hun eigen terrein worden voorzien van door hun diensten of ambtenaren uit de vele binnenkomende berichten geselecteerde- en tot een rapport en/of een appreciatie van de toestand verwerkte gegevens.
- 1.2. Deze rapporten en appreciaties kunnen echter geen rekening houden met de bij andere ministeries ontvangen gegevens en zijn dus eenzijdig ingesteld.
- 1.3. Samenbrengen en evaluatie van het totaal aan beschikbare inlichtingen en het opmaken van een beoordeling van de toestand als geheel (militair-politiek-binnenlandse veiligheid-mogelijk ook economisch), hetgeen toch nodig is voor het bepalen van - voor V.C.S. het adviseren omtrent - het algemeen gezamenlijk beleid, zal dus eerst in de ministerraad (A.V.R.) respectievelijk het Comité V.C.S. kunnen geschieden.
- 1.4. Het is duidelijk, dat noch de ministerraad (A.V.R.), noch het Comité V.C.S. de geschikte coördinerende organen zijn voor het maken van evaluaties, welke voor het bepalen van dat beleid noodzakelijk zijn.

- 1.5. De coördinatie van alle beschikbare inlichtingen en het verwerken daarvan tot een algemeen rapport c.q. een algemene appreciatie van de toestand, dient op lager niveau te geschieden en aan de Regering en de V.C.S. als een gegeven voor de te nemen beslissing of het te geven advies, te worden aangeboden.
- 1.6. Het orgaan, dat deze taak zal moeten vervullen dient dus allereerst de bij de verschillende organisaties ontvangen berichten te verzamelen en deze op betrouwbaarheid te selecteren, maar moet bovendien een selectie toepassen op belangrijkheid voor het algemeen gezamenlijk beleid en op grond daarvan een rapport en zo mogelijk een appreciatie van de toestand opmaken.
- 1.7. Wat het eerste betreft is aangewezen het bijeenbrengen van de Hoofden van de Inlichtingendiensten, waaronder begrepen de B.V.D., en een vertegenwoordiger van het ministerie van Buitenlandse Zaken, aangezien dit ministerie over zeer veel inlichtingen beschikt.
- 1.8. Voor de tweede taak, de selectie op belangrijkheid, het verwerken van de ontvangen gegevens tot bruikbare inlichtingen, dwz. de juiste vormgeving van de inlichtingenrapporten en het opmaken van een appreciatie, zijn de meest gereede functionarissen de Hoofden van de Stafsecties-Inlichtingen van de Krijgsmacht-onderdelen (als verwerkers van de militaire gegevens), Hoofd B.V.D., Hoofd B.I.D. (die zelf geheel, respectievelijk ten dele voor verwerking van de gegevens zorgen) en wederom een vertegenwoordiger van het ministerie van Buitenlandse Zaken (in het bijzonder ter waardering van de gegevens op politiek gebied).
- 1.9. Aangezien de gelukkige omstandigheid zich voordoet, dat de Hoofden van de Inlichtingendiensten der Krijgsmacht-onderdelen tevens zijn Hoofden van de Stafsecties Inlichtingen kunnen beide functies in één orgaan, waaraan de naam Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland (C.V.I.N.) zou kunnen worden gegeven, worden vervuld.
- 1.10. Het verstrekken van een beoordeling van de militaire situatie, welke in tijd van oorlog of oorlogsgevaar steeds van bijzondere invloed op het algemeen beleid zal zijn, aan de Regering, is echter vanzelfsprekend een verantwoordelijkheid van de Chefs van Staven, niet van die van hun adviseurs, de Hoofden van de Stafsecties-Inlichtingen, die deel uitmaken van het C.V.I.N.
- 1.11. In verband hiermede wordt noodzakelijk geacht, dat de rapportage van het C.V.I.N. aan de regering zal geschieden door tussenkomst van het Comité V.C.S., teneinde dit Comité in de gelegenheid te stellen desgewenst de rapporten van commentaar te voorzien alvorens deze aan de Regering door te zenden.

- 1.12. Het C.V.I.N. zal van de Regering instructies kunnen ontvangen omtrent het te voeren algemeen inlichtingenbeleid en omtrent de inlichtingen welke worden gewenst (kernvragen). Het komt ter wille van een snelle behandeling logisch voor, dat de regeringsinstructies en vragen, in tegenstelling met de gang van zaken bij rapportage aan de Regering, rechtstreeks aan het C.V.I.N. kunnen worden gegeven, respectievelijk gesteld.
- 1.13. Het C.V.I.N. zal mede tot taak hebben het coördineren van het verzamelen, evalueren en verspreiden van alle voor het algemeen beleid van belang zijnde inlichtingen.
- 1.14. Het voorzitterschap van het C.V.I.N. zal naar het voorkomt, aan de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten kunnen worden opgedragen.
- 1.15. De voorzitter zou in het bijzonder kunnen worden belast met de rapportage namens het C.V.I.N. en er voor verantwoordelijk moeten zijn, dat daarbij de mening van het C.V.I.N. juist wordt weergegeven. Hem zou tevens kunnen worden opgedragen er voor zorg te dragen, dat de instructies en vragen van de Regering zo goed mogelijk door het C.V.I.N. worden uitgevoerd, respectievelijk beantwoord. Bovendien komt het wenselijk voor hem de bevoegdheid te verlenen namens het C.V.I.N. ten behoeve van een doelmatig functioneren van dit Comité, voorstellen te doen aan de minister-president.
- 1.16. Voor de werkzaamheden, verbonden aan de taken genoemd onder 1.15 zal de voorzitter moeten kunnen beschikken over een secretariaat. Aangezien het secretariaat bij alle diensten gegevens zal moeten kunnen verkrijgen, lijkt het wenselijk, dat elk der in het C.V.I.N. vertegenwoordigde diensten en het ministerie van Buitenlandse Zaken een officier of ambtenaar ter beschikking zal stellen, wanneer en voorzover dit door de voorzitter nodig wordt geacht.

OPMERKINGEN: Aangezien iedere verandering in organisatie en/of werkwijze bij overgang van de vredes- tot de oorlogstoestand, zoal niet desorganiserend-, dan toch vertragend werkt, is het wenselijk een noodzakelijk geachte oorlogsorganisatie, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan, reeds in vredestijd als vredesorganisatie in te voeren. Het komt mij voor, dat er geen enkel bezwaar kan bestaan het C.V.I.N. reeds in vredestijd in te stellen, zij het dat dit Comité dan als regel minder frequent zal vergaderen en dat de werkzaamheden minder zullen omvatten. Bovendien meen ik, dat ook in vredestijd dit Comité goede diensten zal kunnen verrichten, niet alleen, vanzelfsprekend, ten behoeve van een gecoördineerd inlichtingenbeleid, maar bovendien door aan de Regering rapporten en wellicht somtijds appreciaties aan te bieden, waarin al het in Nederland beschik-

bare inlichtingenmateriaal is verwerkt. De situatie in de wereld is momenteel niet zodanig, dat een samenvatting of het wijzen op bepaalde aspecten, die zich voordoen, niet van nut zou kunnen zijn. Het lijkt echter waarschijnlijk, dat het accent in vredetijd minder op het militaire aspect en meer op het politiek economische terrein zal liggen, dan in oorlogstijd. Als groot voordeel van de instelling van het C.V.I.N. in vredetijd zie ik voorts, dat zowel de Regering als het C.V.I.N. er aan zullen wennen bedoelde rapportage te ontvangen respectievelijk te verzorgen. Ook heeft de Regering de gelegenheid door het stellen van vragen en het geven van instructies het C.V.I.N. af te stemmen op haar behoeften. Ik verwacht, dat door een zodanig twee richtingverkeer de doelmatigheid van de voorgestelde organisatie zal groeien. Aangezien tenslotte deze organisatie zonder enige extra kosten kan worden ingevoerd - in feite is reeds in iets andere vorm en met beperkter doelstelling sinds november in deze geest gewerkt - meen ik te mogen voorstellen om, wanneer het voorstel voor oorlogstijd wordt aanvaard, de organisatie onmiddellijk in te stellen en te doen functioneren.

Ad 2. Inlichtingen ten behoeve van het gezamenlijk beleid van de Bevelhebbers der Strijdkrachten.

- 2.1. Coördinatie van het inlichtingenbeleid op dit niveau is reeds geregeld en wordt verzorgd door Comité II als adviesinstantie van het Comité V.C.S.
- 2.2. Het instellen van het C.V.I.N. doet niet af aan de noodzakelijkheid dat voor gecoördineerd militair optreden de Bevelhebbers der krijgsmachtonderdelen, dit zijn tevens de leden van het Comité V.C.S., moeten beschikken over een orgaan, dat in staat is op militair gebied een gecoördineerde rapportage te verzorgen en gecoördineerde appreciaties op te stellen. Het Comité II voldoet aan deze eisen en zal daarom, naar het voorkomt, naast het C.V.I.N. moeten blijven bestaan.
- 2.3. Het lidmaatschap van het C.V.I.N. van de leden van Comité II zal er slechts toe bijdragen, dat zij beter geïnformeerd zullen zijn omtrent de algemene situatie, hetgeen hun werk in het specifiek militaire vlak ten goede zal komen.

ZEER GEHEIM

- 5 -

ZEER GEHEIM

Ad 3. Inlichtingen ten behoeve van het eigen beleid van afzonderlijke ministers en Bevelhebbers der Strijdkrachten (Chefs van Staven).

- 3.1. Aangezien de ministers en de Bevelhebbers der Strijdkrachten (Chefs van Staven) ook in tijd van oorlog of oorlogsgevaar - behoudens wanneer voor wat ministers betreft bepaalde bevoegdheden zullen worden overgenomen door het Militair Gezag - verantwoordelijk blijven voor de hen in vreedstijd toegewezen sector, zal, naar het voorkomt, de verstrekking van inlichtingen aan de ministers en de Bevelhebbers der strijdkrachten (Chefs van Staven) ook in die omstandigheden c.f. het voorgeschrevene in K.B. no. 51 van 8 augustus 1949, zoals sindsdien gewijzigd, moeten worden gehandhaafd.
- 3.2. De rapportage aan het Militair Gezag zal worden behandeld bij de afzonderlijke voorstellen, welke zullen worden gedaan ten aanzien van de verhouding van de beide burgerdiensten, de B.V.D. en de B.I.D., tot het Militair Gezag onder de Staat van Oorlog of de Staat van Beleg.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

28 februari 1957
K/10

ZEER GEHEIM